

Oblenhd er et hompy- kab får luved

”Ordblindhed er et handicap for livet”

Ordblinderessourcelærere

Indsatsbeskrivelsen har til formål at:

- Underbygge dine valg og fravalg i din Skandiaberegning
- Være et supplement til projektbeskrivelse
- Skabe gennemsigtighed og fælles forståelse for dine Skandia-resultater

Indsatsens formål

Ansættelse af en ordblinderessourcelærer

Center for Dagtilbud og Skoler og Center for Børn og Forebyggelse ønsker at ensarte og kvalificere indsatsen for ordblinde elever i grundskolen i Ishøj Kommune. Dette kan opnås ved at indføre en ressource-lærerfunktion målrettet ordblinde elever, forældre til ordblinde elever samt lærere, der underviser ordblinde elever i Ishøj kommune i alle klassetrin fra 0. – 10. klasse.

Lovgivningen vedr. støtte til ordblinde elever i grundskolen tilsiger, at *”Kommunerne har ansvar for at give alle elever et fyldestgørende undervisningstilbud. Hvis en elev viser tegn på ordblindhed, skal det afklares, om årsagen til elevens læsevanskeligheder er ordblindhed, så eleven kan få et relevant undervisningstilbud i almenundervisningen. Afklaring kan ske ved hjælp af Ordblindetesten.”*¹

Siden februar 2015 har Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling stillet en gratis national ordblindetest – ”Ordblindetesten”² – til rådighed. Den 16. marts 2015 traf Børne- og Undervisningsudvalget i Ishøj Kommune beslutning om at implementere Ordblindetesten i Ishøj Kommunes skoler. Det blev desuden besluttet, at praksis for indsatser for børn med ordblindhed og massive læse-skrivevanskeligheder revurderes.

Børne- og Undervisningsudvalget behandlede sagen vedrørende indsatsen omkring ordblinde elever på deres møde den 13. juni 2016 og den 14. februar 2017. Sagsfremstilling samt udvalgte bilag fra 14. februar 2017 er vedlagt indsatsbeskrivelsen. Heraf fremgår bl.a. baggrund samt formål for indsatsen.

Det forebyggende perspektiv

Skandiaberegningerne baserer sig på følgende antagelser omkring ordblinderessourcelærerfunktionens forebyggende potentiale:

På kort sigt:

Det antages, at antallet af ordblinde elever med behov for en særlig indsats i form af indskrivning i Ishøj Kommunes læseklasser³ reduceres. Det forventes hermed, at antallet af læseklasser kan reduceres med 1 klasse fra og med skoleåret 2020/21. Herefter skal organiseringen af de resterende 2 læseklasser revurderes.

Der forventes desuden for hvert år i løbet af indsatsen at kunne ses en positiv effekt i forhold til målgruppens faglige resultater og i forhold til deres trivsel og motivation. Dette vil ses i testresultater og komme til udtryk i individuelle elevsamtaler.

¹ Jandorf m.fl.: *Ordblindhed i Grundskolen – Et inspirationsmateriale*, Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling. 2016. S. 18.

² <https://www.uvm.dk/Uddannelser/Paa-tvaers-af-uddannelserne/Ordblindetest>

³ Læseklasser er for elever (4. – 10. klasse) med læse-/skrivevanskeligheder.

	<p>På langt sigt: Det forventes, at andelen ordblindede elever, som afslutter grundskolen med karakterer, som kan give dem adgang til en ungdomsuddannelse, stiger. Det antages dermed at andelen af ordblindede unge fra Ishøj Kommune, som i alderen 18-25 år hverken er i gang med eller har afsluttet en ungdomsuddannelse reduceres.</p>
Målgruppe	<p>Indsatsens målgruppe er elever i Ishøj Kommunes folkeskoler med diagnosen ordblindhed. Disse elever har alle store læsevanskeligheder, som forhindrer dem i at deltage i undervisningen på niveau med de andre elever i klassen. Eleverne scorer lavere karakterer ved test og prøver i folkeskolen, og har sværere end deres jævnaldrende ved at gennemføre en ungdomsuddannelse uden hjælp fra IT hjælpemidler, deres bagland eller uddannelsesinstitutionen.</p> <p>Der var pr. 1. januar 2017 konstateret 80 ordblindede elever i Ishøjs Kommunes skoler. Statistisk viden om ordblindede elever indikerer imidlertid, at der derudover er en stor gruppe elever i Ishøj Kommunes skoler, hvis ordblindhed ikke er identificeret. Gennemsnitligt er der (på landsplan) i hver skoleklasse 1-2 elever som får diagnosen ordblindhed i løbet af deres skoletid.⁴ Der er i skoleåret 2016/17 i alt 11 børnehaveklasse fordelt på Ishøj Kommunes skoler.⁵ Det antages derfor, at der fremadrettet (i kraft af de nye tests) vil være gennemsnitligt ca. 22 elever pr. skoleår, som får diagnosen ordblindhed. Fra 0. til og med 9. klasse giver det en samlet gruppe på 220 elever (der kan ikke tages højde for til- og fraflytninger).</p> <p>Enkelte af disse elever vil have brug for et mere omfattende tilbud, og vil derfor blive visiteret til en læseklasse. Der er i indeværende skoleår 3 læseklasser i Ishøj Kommune med plads til i alt 27 elever (9 pr. læseklasse). Aktuelt er 19 elever placeret i læseklasserne i Ishøj Kommunes skoler. Heraf er 3 elever fra Vallensbæk Kommune.</p> <p>Målgruppe på kort sigt: Det antages, at målgruppen på kort sigt består af 27 elever, som i den nuværende organisering af ordblindedeindsatsen er i målgruppen for læseklasser. Den forventede effekt på kort sigt af indførelsen af ordblinderessourcelærerfunktionen er, at antallet af elever med behov for indskrivning i læseklasse reduceres.</p> <p>Målgruppe på langt sigt: Ordblinderessourcelærerfunktionen retter sig imod den samlede gruppe af ordblindede elever i Ishøj Kommunes skoler, som på sigt forventes at udgøre 220 elever. En undersøgelse af særlige ordblindeefterskolels betydning for ordblindede unges liv og uddannelse viser (jf. Vidensgrundlag), at 36 % af de ordblindede elever hverken har afsluttet eller er i gang med en uddannelse 4-6 år efter afsluttet efterskoleophold.⁶ Disse 36 %, som i Ishøj Kommune udgør 79 individer, er den målgruppe som indgår i Skandia-beregningen på langt sigt. Den forventede effekt af ordblinderessourcel-</p>

⁴ Jandorf m.fl.: *Ordblindhed i Grundskolen – Et inspirationsmateriale*, Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling. 2016. S. 72.

⁵ Center for Dagtilbud og Skoler, januar 2017.

⁶ Juul m.fl.: *Efterskolens betydning for unge ordblindede liv og uddannelse*, CEFU. 2013.

	<p>lærerfunktionen er på langt sigt, at et øget antal ordblindede elever bliver fagligt rustede til og motiverede for at tage en ungdomsuddannelse.</p>
Udgifter/omkostninger til indsatsen	Målgruppen før tiltag (udgifter) På kort sigt (når målgruppen går i 0. – 9. klasse): Udgifter til særligt IT-udstyr ⁷ : 200.000,- pr. år for den samlede målgruppe. Udgifter til 3 læseklasser (fratrasket indtægt fra salg af pladser) ca.: 1.568.064,- Samlet udgift på kort sigt til målgruppe før tiltag: 1.768.064,- På langt sigt (når målgruppen er 18 – 25 år): Efter det fyldte 18. år vil der være forudsigelige udgifter i form af uddannelseshjælp (kommunal udgift) eller SU (statslig udgift). På baggrund af resultaterne af <i>Efterskolens betydning for unge ordblindenes liv og uddannelse</i> antages det, at målgruppen vil fordele sig med 64 % på lav uddannelseshjælp for hjemmeboende og 36 % på høj uddannelseshjælp for udeboende. ⁸ Samlet udgift på lang sigt til målgruppe før tiltag: Årligt 1.938.502,-
	Målgruppen efter tiltag (udgifter) Såfremt forventningerne til indsatsen indfries vil en vis andel af målgruppen (se "Succesrate") flytte sig fra "målgruppen før tiltag" (se ovenstående) til nedenstående: På kort sigt: 2 læseklasser (fratrasket salg af pladser): 1.045.376,- It: 200.000 Koordinator: 560.000,- Samlet udgift: 1.805.376,- På langt sigt: Med et antaget tilbagefald i målgruppen kan, der komme en kommunal udgift på 290.755,- årligt i form af uddannelseshjælp eller anden forsørgelse.
	<i>Afgrænsning: hvilke relevante udgiftstyper tages ikke med i denne beregning?</i> Der kan være andre uforudsigelige udgifter, som ikke indgår i beregningerne i forhold til denne indsats, f.eks. boligsikring, sundhedsudgifter mv. efter det fyldte 18. år. Andre relevante udgiftstyper, der ikke tages med er mulige udgifter til misbrugsbehandling og udgifter i forbindelse med kriminalitet.
	<i>Samlede omkostninger ved indsatsen (Løn, lokaler, ydelser mm.)</i>

⁷ Der er afsat midler (200.000 kr. pr. år) til IT-udstyr til ordblindede elever i forbindelse med budgetbevillingen til 'Strategien for digitalisering af undervisningen' i Ishøj Kommunes skolevæsen fra budget 2017 og frem. Budgettet ligger hos CDS – Skolernes IT.

⁸ Lav uddannelseshjælp er sat til 30.672,- årligt for hjemmeboende med en refusion på 6.134,-. Høj uddannelseshjælp er sat til 72.120,- årligt for udeboende med en refusion på 14.424,-.

	<p>Løn til ordblinderessourcelærere: 560.000,- pr. år (er ikke finansieret) IT udstyr: 200.000,- kr. pr. år (er finansieret) Det giver en samlet årlig udgift på: 560.000 + 200.000 = 760.000,-</p> <p>Der ansøges om opstartskapital til aflønning af ordblinderessourcelæreren i en 4-årig periode. Samlet ansøges der således om: 560.000 x 4 = <u>2.240.000,-</u></p> <p>Fra det 4. indsatsår (2020/2012) vil den reducerede udgift til læseklasser stort set kunne finansiere lønudgiften. En læseklasse koster årligt 675.000,-, hvorfra skal trækkes en forventet mindreindtægt på 152.312,- (elevtakst ved salg af pladser, 2016-niveau), hvilket giver en besparelse på 522.688,-.</p> <p><i>Hvordan finansieres indsatsen (fx ekstern finansiering, ansøgt pulje, bevilling)</i></p> <p>Der ansøges i Ishøj Kommunes Investeringspulje om 560.000 kr. årligt i 4 år til dækning af lønudgifter inkl. midler til uddannelse.</p>
Vidensgrundlag for Skandiaberegningerne	<p>Der er stor usikkerhed om, om der kan fastsættes en procentdel af befolkningen, som er ordblinde. Antagelserne spænder fra 2 % til 7 %. De 7 % er den del af den voksne befolkning, som opfatter sig selv som ordblinde.⁹</p> <p>Ordblinde unges uddannelsesstatus</p> <p>Center for Ungdomsforskning har 2013 gennemført en undersøgelse af særlige ordblindeefterskolebetydning for ordblinde unges liv og uddannelse.¹⁰ Undersøgelsen viser, at 4-6 år efter afsluttet efterskoleophold:</p> <ul style="list-style-type: none">• Er 64 % af de unge enten i gang med eller har afsluttet en ungdomsuddannelse.• Har 36 % hverken afsluttet eller er i gang med en uddannelse. <p>Til sammenligning viser en opgørelse fra Danmarks statistik over alle 20- og 25-åriges uddannelsesstatus i 2013, at andelen af hhv. 20- og 25-årige unge, som hverken var i gang med eller havde afsluttet en ungdomsuddannelse var hhv. 20 % og 24 %.¹¹</p> <p>Erfaringer med intensive indsatser for ordblinde elever</p> <p>Nationale erfaringer viser, at ordblinde børns afkodningsvanskeligheder kan forebygges og reduceres væsentligt gennem en forstærket tidlig indsats.¹²</p> <p>Ishøj Kommune har på to af kommunens skoler iværksat et koncentreret forløb målrettet mod retskrivningsprøven i 9. klasse. I forløbet deltog tre elever, som var konstaterede ordblinde, og som fik henholdsvis 00/02 ved terminsprøverne januar 2016. Disse tre elever hævdede deres karakterer ved retskrivningsprøven i juni 2016 til karakteren 04, hvil-</p>

⁹ Jandorf m.fl.: *Ordblindhed i Grundskolen – Et inspirationsmateriale*, Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling, 2016. S. 72.

¹⁰ Juul m.fl.: *Efterskolens betydning for unge ordblindes liv og uddannelse*, CEFU, 2013.

¹¹ Datakilde: Danmarks Statistik.

¹² *Vejledning til ordblinderisikotesten; Test til tidlig identifikation af elever i risiko for udvikling af alvorlige afkodningsvanskeligheder, herunder ordblindhed*, Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling, s. 22.

	<p>ket giver dem direkte adgang til en ungdomsuddannelse. På trods af, at der er tale om et meget begrænset datagrundlag indikerer resultaterne, at det via en intensiv og målrettet indsats er muligt at rykke ordblindes stavefærdigheder hurtigt og effektivt.</p> <p>En opgørelse af læseklasseelevers status 2½ år efter afsluttet skolegang viser desuden, at ud af de 9 elever, som afsluttede 9. klasse i en af Ishøj Kommunes læseklasser i sommeren 2014 var 8 elever, svarende til 89 %, i gang med en uddannelse ved opgørelsestidspunktet (januar 2017). 1 elev var i et STU-forløb. Opgørelsens resultater tyder således på, at ordblindes elever, der modtager intensiv og målrettet indsats og vejledning, øger deres chancer for at få en ungdomsuddannelse.¹³</p> <p>Antagelser på baggrund af vidensgrundlag Beregningerne hviler på baggrund af ovenstående vidensgrundlag på følgende antagelser:</p> <ul style="list-style-type: none">- At andelen af ordblindes elever, som hverken var i gang med eller havde afsluttet en ungdomsuddannelse 4-6 år efter afsluttet efterskoleophold, ville være højere end de 36 %, som ordblindes efterskoleundersøgelsen konstaterer, hvis eleverne i stedet havde afsluttet grundskolen i en almindelig folkeskole. Dvs. at en intensiv indsats specifikt målrettet ordblindes elever særlige vanskeligheder øger andelen af ordblindes elever, som gennemfører en ungdomsuddannelse.- At man via en systematisk og målrettet indsats langt <i>tidligere</i> i de ordblindes elever skoleforløb kan øge andelen af ordblindes elever, som får en ungdomsuddannelse, yderligere.- At ordblindes elever, der udnytter vejledning og IT-støtte klarer sig på linje med ikke-ordblindes elever.
Tidshorizont for effekt – antal år kalkulen skal beregnes over	Beregningsperioden sættes til 10 år, hvilket betyder, at 80 % af den oprindelige målgruppe vil befinde sig i alderen 18 til 25 år i det 10. år. Den lange beregningsperiode er begrundet i, at målgruppen omfatter elever fra 0. til 9. klasse. Det store aldersspænd betyder, at det hvert år i beregningsperioden kun er en mindre del af målgruppen, der kommer ind i gruppen af 18- til 25-årige.
Succesrate	Succesraten udtrykker forventningen til hvor stor en andel af målgruppen, der kan flyttes. Minimum-succesrate: 70 % Maksimum-succesrate: 90 % Ordblindes koordinatorfunktionen retter sig imod ordblindes elever på alle klassetrin fra 0.-10. klasse og har derfor karakter af en tidlig indsats. Det forventes, at en tidligere og mere systematisk indsats kan medføre, at minimum 70 % af de ordblindes elever, som uden indsatsen er i risiko for ikke at få en ungdomsuddannelse, bliver fagligt rustede til og motiverede for at tage en ungdomsuddannelse. Forventningen baserer sig på erfaringer fra Center for Dagtilbud og Skoler og fra Center for Børn og Forebyggelse.

¹³ Der tages dog forbehold for, at disse data ikke er direkte sammenlignelige med de data, som fremgår af undersøgelsen fra ordblindes efterskolerne, da data fra denne undersøgelse er indsamlet 4-6 år efter afsluttet efterskoleophold, mens data fra Ishøj Kommunes læseklasse er indsamlet 2½ år efter afsluttet 9. klasse.

Tilbagefald	<p>Tilbagefald på kort sigt kan finde sted, hvis elevernes faglige niveau falder og de derfor vurderes at have behov for et særligt tilbud i form af indskrivning i læseklasse. Tilbagefald på langt sigt kan finde sted, hvis eleverne for eksempel påbegynder en ungdomsuddannelse, men ikke er i stand til at gennemføre den. Årsagerne til tilbagefald kan i begge tilfælde være eksempelvis familieære forhold, andre diagnoser som påvirker indlæringssevnen, eller andre handicap i tillæg til ordblindediagnosen.</p> <p>Der regnes med et tilbagefald på 15 %. Tilbagefaldsraten baserer sig på en undersøgelse foretaget af Dansk Industri (DI), Arbejdsbevægelsens Erhvervsråd (AE) og Ungdommens Uddannelsesvejledning (UU). Undersøgelsen viser, at 20,9 % (svarende til 14.500 elever) af de elever, der i 2008 afsluttede 9. klasse, efter 7 år stadig ikke havde fået en ungdomsuddannelse.¹⁴ Ud af de 14.500 elever, havde næsten 73 % oplevet at afbryde mindst én uddannelse. Det svarer til 15,3 % af den samlede ungdomsårgang.</p>
Antal år indsatsen løber over	<p>Der ansøges om startkapital for en 4-årig periode. Såfremt forventningerne til indsatsen indfries, indstilles der til, at indsatsen forankres som et fast tilbud i Ishøj Kommune.</p>
Resultater fra Skandia-modellen	<p><i>Breakeven (hvornår har investeringen tjent sig hjem)</i> Ved minimum succesrate: 8 år Ved maksimum succesrate: 7 år</p> <p><i>Potentiel nettogevinst for kommunen (efter 10 år)</i> Ved minimum succesrate: 1.708.933,- Ved maksimum succesrate: 2.726.587,-</p> <p><i>Hvor mange borgere skal få succes af indsatsen, før indsatsen betaler sig hjem?</i> 36 borgere.</p>
Hvor ligger den potentielle økonomiske gevinst?	<p>Den potentielle økonomiske gevinst på kort sigt ligger hos Center for Dagtilbud og Skoler, som forventes at kunne opnå en reduktion i udgifter til læseklasser.</p> <p>Den potentielle økonomiske gevinst på langt sigt ligger hos Center for Socialservice, som forventes at kunne opnå en reduktion i udgifter til kontanthjælp.</p>
Ikke-økonomiske gevinster	<p>I undersøgelsen <i>Efterskolens betydning for unge ordblindes liv og uddannelse</i> vurderede 40 % af de adspurgte elever, at deres selvtillid inden opholdet var 'lav' eller 'meget lav'.¹⁵ I slutningen af skoleåret var denne andel nede på 7 %. Andelen af elever som mente at have et 'dårligt' eller 'meget dårligt' liv faldt fra 22 % i starten af skoleåret til 4 % i slutningen af skoleåret. Denne udvikling fandt sted i takt med at eleverne udviklede deres læse-, stave- og skrivefærdigheder.¹⁶</p>

¹⁴ Kortlægning af unges uddannelsesveje. DI, UU Danmark & AE. 2016.

¹⁵ Til sammenligning er denne andel 6 % blandt alle landets unge. Juul m.fl.: *Efterskolens betydning for unge ordblindes liv og uddannelse*. CEFU. 2013.

¹⁶ Juul m.fl.: *Efterskolens betydning for unge ordblindes liv og uddannelse*. CEFU. 2013. S. 20

	<p>Den tidligere og mere systematiske indsats, som ordblinderessourcelærerfunktionen muliggør, forventes at bevirke, at eleverne – i takt med at deres læse-, stave- og skrivefærdigheder udvikles – generelt opnår en øget trivsel og livskvalitet med højere selvværd. Det forventes desuden, at eleverne oplever færre nederlag i alle sammenhænge, hvor skrive-, stave- og læsefærdigheder indgår.</p>
Hvorfor skal denne indsats implementeres/afprøves i Ishøj Kommune?	<p>Fordi det både menneskeligt og økonomisk kan betale sig at investere i en tidligere og mere systematisk indsats for ordblinde elever. Indsatsen kan bidrage til at styrke elevernes selvtillid, trivsel og forudsætninger for at kunne gennemføre en ungdomsuddannelse. Dermed øges deres chancer for at blive selvforsørgende i voksenlivet.</p>
Kvalitetssikring	<p><i>Skandiagruppen (kvalitetssikringsgruppen) har den 22. februar 2017 behandlet indsatsbeskrivelsen som den forelå. Der er efterfølgende taget højde for Skandiagruppens kommentarer.</i></p> <p><i>Kvalitetssikringsgruppens kommentarer</i></p> <ul style="list-style-type: none">• <i>Ansøgningen skal kortes ned: Baggrund og beskrivelse af mål, formål og leverancer kan med fordel skrives ind i en projektbeskrivelse/bilag. Generel gennemlæsning med fokus på at undgå gentagelser og for meget metatekst.</i>• <i>Præciser, at indsatsen forløber i 10 år, og der søges om startkapital i 4 år.</i>• <i>Der ønskes en forklaring af, hvad der menes med lav og høj uddannelsesyndelse – er det hjemmeboende/udeboende eller aktivitetstillæg?</i>• <i>Skandiagruppen gør opmærksom på, at statsrefusion på 20 % kan være lavt sat, hvormed det kommunale økonomiske råderum øges. Det er dog yderst vanskeligt at rette dette teknisk, hvorfor det blot påpeges som opmærksomhedspunkt</i>• <i>Frafald kan med fordel øges i sidste del af kalkulens periode, da en ung ikke vil være på SU i meget mere end 3 år. Derfor vil der være rullende optag men også rullende frafald i henhold til, hvad der måles og regnes på (Succesraten er, at målgruppen modtager SU i stedet for uddannelsesyndelse).</i>• <i>Det kan med fordel betones, at indsatsen imødekommer lovmæssige krav om særlig indsats overfor ordblinde</i>• <i>Alle udgifter skal med i en Skandiaberegning, da det er en samfundsøkonomisk beregning – ikke kun de udgifter, som ønskes finansieret af startkapitalen/Investeringspuljen</i>